ותיעשרה איהי? *בזונה כותית, ולוקמה בזונה ישראלית ותיעשרה איהי? (א) קמ"ל דזונה ישראלית לא הוי אתנן כדאביי דאמר אביי *זונה כותית אתננה אסור וכהן הבא עליה אינו לוקה משום לא יחלל זרעו זונה ישראלית אתננה מותר וכהן הבא עליה לוקה משום לא יחלל זרעו: זונה כותית אתננה אסור גמר תועבה תועבה מעריות מה עריות דלא תפסי בהו קדושי אף זונה בהך דלא תפסי בה קדושי וכהן הבא עליה אינו לוקה משום לא יחלל זרעו דלא יחלל זרעו אמר רחמנא והאי לאו זרעיה הוא:

מתני' *האחין (ב) והשותפין שחייבין בקלבון פטורין ממעשר בהמה, (ג) וחייבין במעשר בהמה פטורין מן הקלבון, קנו מתפיסת הבית חייבין ואם לאו פטורין. חלקו (ד) וחזרו ונשתתפו חייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה:

גמ' ת"ר יהיה לך ולא של שותפות, יכול אפילו קנו בתפיסת הבית? ת"ל יהיה. והאי בבכור כתיב? אם *אינו ענין לבכור דהא איתיה בשותפות דכתיב ובכורות בקרכם וצאנכם תנהו ענין למעשר בהמה. א"ר ירמיה פעמים שחייבין בזה ובזה ופעמים שפטורין מזה ומזה פעמים שחייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה ופעמים שחייבין במעשר בהמה ופטורין מן הקלבון: חייבין בזה ובזה שחלקו בכספים ולא חלקו בבהמה פטורין מזה ומזה שחלקו בבהמה ולא חלקו בכספים חייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה שחלקו בזה ובזה חייבין במעשר בהמה ופטורין מן הקלבון שלא חלקו בזה ובזה. פשיטא? חלקו בבהמה ולא חלקו בכספים איצטריכא ליה סד"א כיון דחלקו בבהמה גלו (ה) אדעתייהו דלמיפלג קיימי וליחייבו בקלבון, קמ"ל. א"ר ענן לא שנו אלא שחלקו גדיים כנגד תיישים ותיישים כנגד גדיים אבל חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים אומר זה חלקו המגיעו משעה ראשונה (לכך) ורב נחמן אמר אפילו חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים אין אומרים זה הוא חלקו המגיעו משעה ראשונה (לכך) ורבי אלעזר אמר לא שנו אלא שחלקו ט' כנגד י' וי' כנגד ט' אבל חלקו ט' כנגד ט' וי' כנגד י' אומר זה חלקו המגיעו משעה ראשונה (לכך) ורבי יוחנן אמר אפילו חלקו ט' כנגד ט' ועשרה כנגד עשרה אין אומר זה חלקו המגיעו משעה ראשונה (לכך)

ואודא

תורה אור: ויקרא יח · דברים כג · ויקרא כא · דברים יב · במדבר יח

ותיעשריה איהי · כיון דבמקום אמו נתנו לה לא מיפסיל משום מ] נתן (ו) במתנה ויאכל במומו אם ילא האתנן בעשירי ול"ל חזר ולקחו: הא קמ"ל · קך ברייתא דהאי אתנן יו] דלאו בר עשורי, דזונה וכותית היא דמיקרי אתנן, אבל אי הוה זונה ישראלית, לא מיקרי אתנן ואפילו למזבח שרי: בעריות · כתיב מכל התועבות האלה ובאתנן כתיב כי תועבת ה' וגו': מה עריות לא תפסי בהו קדושי · דחייבי כריתות נינהו והכל מודים שאין קדושין תופסין בחייבי כריתות, דאין ממזר אלא מחייבי כריתות יא] במסכת יבמות (דף מט·): לאו זרעו הוא · דהולד הולך אחר הכותית יב] בפ"ב דיבמות (דף כג·) בנך הבא מישראלית קרוי בנך ואין (בן) בנך הבא מן הכותית קרוי בנך אלא בנה: מתני' האחין שהן שותפין כשהן חייבין בקלבון · כדמפרש לקמן שחלקו בנכסי אביהן ואח"כ נשתתפו ואם שוקלין יג] הסלע שלם [דהיינו] שני חצאי שקליהם ביחד (יהו כולן) חייבין לתת כל אחד ואחד מעה קטנה לקלבון דהא שני ממונות הן והרי הן כשאר בני אדם שהשוקל שקלו עם עמו קלבון יד] (דהוא) קלבון להכרע וי"א לחילוף שאין שני חצאי סלע יוצאין בסלע בלא חילוף מועט והואיל ורוב בני אדם נותנין כל אחד מחצית הסלע וקלבונו עמו כי מצטרפי נמי שנים ויהבי סלע שלם יהבי נמי קלבון טו] (שכן) והני אחין שחלקו וחזרו ונשתתפו (להכא) הן כשאר שותפין דעלמא וחייבין בקלבון טז] (שני): פטורים ממעשר בהמה · יז] כל ימי שותפותן לעולם כדקתני בברייתא בגמרא יהיה לך ולא של שותפות: וכשחייבין במעשר בהמה · כגון שלא חלקו ועדיין יח] תפיסת בית ירושת אביהן קיימת דלא הוו כשותפות כדאמר בגמרא יכול אפי' קנו בתפיסת הבית ת"ל יהיה אלמא כאביהן דמו: פטורין מן הקלבון · יט] (שכשאם) נותנין בין שניהם סלע שלם דבמקום אביהן קיימי נכסי ואילו הוה יהיב אבוהון סלע על ב' בניו לא היה נותן קלבון לחילוף שכן דרך לעולם שהמתחייב שני חצאי שקלים נותן שקל שלם ולא הוי כשני אנשים כ] המצרפין שני חצאי סלעיהם לסלע שלם: קנו כא] בתפיסת הבית חייבין · במעשר בהמה כדאמרינן בגמ' והאי קנו לא לקחו במעות אלא קנו שנפלה להם כב] בהמה מאביהם: חלקו וחזרו ונשתתפו · הוו כשותפין דעלמא ופטורין ממעשר בהמה וחייבין בקלבון: גמ' יהיה לך · (הזכרים) אשר יהיה לך (הזכרים): ולא של שותפות · דמשמע המיוחד לך אתה נותן ולא של שותפות: יהיה · מכל מקום: ובכורות בקרכם · לשון רבים משמע לשנים הוא אומר בקרכם: בזה ובזה · בקלבון ובמעשר: שחלקו בכספים · וחזרו ונשתתפו ולא חלקו בבהמה דגבי קלבון הוו כשאר שותפין וגבי בהמה הוי תפיסת הבית: חלקו בבהמה ולא חלקו בכספים · דקולא הוא דפטורין מזה ומזה איצטריך ליה לאשמועינן כג] דסד"א כיון דחלקו בבהמה ניזיל לחומרא וכיון דגלו אדעתייהו דלמיפלג כד] (בכספים) נמי קיימי וליחייבו בקלבון: לא שנו · דהויא שותפות להיפטר ממעשר בהמה כי חזרו ונשתתפו אלא שחלקו בשומא: גדיים כנגד תיישים ותיישים כנגד גדיים · לפי שוייהן דהתם ליכא למימר זה חלקו המגיע כה] (ממיתת) אביהם דעולא בשעת מיתה זכה זה בחצי הגדיים ובחצי התיישים וזה בחצי הגדיים כו] (והתיישים) הלכך השתא קנין הוא שזה קונה מזה והולדות שנכנס בשעת חלוקה פטורין ממעשר בהמה משום לקוח והאין העתידים לבא פטורין משום שותפות: אבל חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים · אמרינן כז] ברירה וזה חלק המגיע לכל אחד ממיתת אביו ועדיין ירושה היא ושם ירושה עליהן וכי חזרו ונשתתפו הדרא לה תפיסת הבית כמרישא ולא שותפות הוא הילכך כח] ולקוחות שישנן בשעת חלוקה ואינן פטורין משום לקוח ולא העתידין לבא פטורין משום שותפות: אפילו חלקו כו' · אין ברירה והוי מרישא לקוחות והדר שותפין: ר' אלעזר ורבי יוחנן בפלוגתא דרב ענן ורב נחמן פליגי: ט' · גדולים כנגד עשרה פחותים דהיינו שומא וליכא למימר ברירה:

ואודא

זונה ישראלית אתננה מותר וכהן הבא עליה כו' · וא"ת והא אמר *רבא בפ' מרובה (ב"ק ע:) דאתנן אסרה תורה אפי' בא על אמו כס] ובתמורה תניא [רבי] (ר"ל) אומר אין אתנן אלא הבא לו בעבירה אבל אתנן אשתו כדה כו' וי"ל דלא מיירי נ] כדקיימא ליה באיסור ערוה דדוקא מיירי בדתפסי נא] בהדי קדושין כדמפרש טעמא דלכך אתננה מותר והא דכהן הבא עליה לוקה נב] בגיורת ומשוחררת שהיא זונה או שנבעלה זונה מאדם אחר שהיתה עליו באיסור כרת נג] כיון שבא עליה עשאה זונה או כמ"ד פנוי הבא על הפנויה שלא לשם אישות עשאה זונה והא דמשמע דלא משכחת בזונה ישראלית דתיעשרה איהי הוה מצי לאשכוחי באיסור ערוה אלא אתא לאשמועינן דזונה ישראלית אתננה מותר [וא"ת] לרבא דאמר בפ' בתרא דתמורה (דף כט:) דאחת זונה כותית ואחת זונה ישראלית אתננה אסור תיקשי נד] ברייתא וי"ל דלא מתנייא בי ר' חייא ור' אושעיא אי נמי הוה מצי למימר דשפיר משכחת לה דתיעשרה איהי אלא אשמועינן לקוח במעי אמו כרבי יוחנן ומיהו חידוש זה נמי נה] שמעינן בשתיעשרה איהי כשנתן לה במעי אמו ולא מיפטר משום לקוח שניתן במתנה: **מה** עריות דלא תפסי בהו קדושין כו' · תימה כיון דילפינן מעריות ה"ל למעוטי זונה כותית דבעינן דומיא דעריות דלא תפסי בה קדושין לדידיה ותפסו לאחריני לאפוקי זונה כותית דלא תפסי בה לא לדידיה ולא לאחריני כדאמר פ' החולץ (יבמות מה·) למ"ד כותי ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר משום דלא הוי דומיא *דעריות מהאי טעמא ורבא גופיה דמחייב בזונה כותית בפ' בתרא דתמורה (דף כט:) קסבר בפ' החולץ (יבמות דף מה:) נו] הולד כשר וי"ל דגבי זונה כותית כיון דלא תפסי בה קדושי כלל כ"ש דגורם עליה שם זנות אבל לענין ממזרות אין נולד להיות ממזר כיון דאינה ראויה לאדם אחר יותר מזה נז]: **דהא** איתיה בשותפות · כדכתיב ובכורות בקרכם ולאנכם בריש מכילתין פירשתי נ"ל האי קרא דתיפוק ליה מדאיצטריך למעוטי שותפות כותי: *ואודא ר' יוחנן לטעמיה כו' · ואע"ג דהכא פליג ר"א עליה דרבי יוחנן ולעיל בסוף יש בכור (דף כב:) משמע דמודה בההיא דלקוחות הן נח] ומשני מאי אין חוזרין לבטלה הא מגריכן הכא תרי מילי דר' יוחנן א"נ לעיל איצטריך לשנויי דלא תקשי נט] מיניה עליה דרבי יוחנן: *לברור חד מיניהו להדי כלב כו' · וא"ת מה יועיל הא אין ידוע *איזהו אותו שכנגד הכלב מ] וכי תימא לפי ששוה לכלב הא מא] דאמר אי דשוו כולהו להדדי ה"נ ואז היאך יכול לברר אותו שכנגד הכלב להתיר האחרים וי"ל שכך סברת הש"ס כיון שיש ברירה שיש לדבר להיות תלוי בדעתו דמסתמא כך מב] דעתו מתחלה דאותו שיברור הוא כנגד הכלב*):

*) [ועי' היטב תוס' תמורה ל: ד"ה ואידך ותוס' סוטה יח: ד"ה חוץ]

רבינו גרשום

ותיעשריה איהי · הזונה עצמה ובמעשר לית ביה איסור אתנן כדאמר לקמן כי משחתם בהם מום בם כל שהמום פוסל בו דבר ערוה פוסל בו ומעשר לא פסיל ביה מום: בזונה עובדת כוכבים עסקי' דלאו בת עשורי היא: תועבה תועבה מעריות · כתיב הכא כי תועבת ה' אלהיך הוא וכתיב בעריות כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה בהך זונה דלא תפסי בה קידושי דכתיב לא תתחתן בם אתננה אסור: והאי לאו זרעיה הוא · כדגמרינן ביבמות בנך הבא מישראלית קרוי בנך ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה וכדמפרש התם · והאי זרעיה הוא דתפסי בה קידושי: האחין השותפין · מיירי באחין שחלקו ירושתן: וחזרו ונשתתפו שחייבין בקולבון · הואיל וחלקו אם נתנו ביחד שקל צריכין להוסיף קולבון דהיינו פונדיון · שכך מכריעין ב' חצאי שקל יותר משקל ואע"ג דחזרו ונשתתפו לא נפטרו מקולבון דכיון דחלקו הוי ליה כשני ממונות ופטור ממעשר בהמה משום דכיון דחלקו הרי הן כלקוחות ולקוח פטור ממעשר בהמה · ועוד כיון דנשתתפו נפטרו מן (הבכורה) [המעשר] כדאמרי' בגמ' קנו בתפוס' הבית כלומר שלא חלקו ירושתן ומעצמן השביחו וילדו חייבין במעשר בהמה דנתחייבו הנכסים במעשר בבתחלה בחיי אביהן · ואם לאו שחלקו ונשתתפו והדר ילדו פטור חלקו וחזרו ונשתתפו היינו פירוש דרישא: כל פטר רחם כו' · יהיה לך ת"ל יהיה לרבות אותן שקנו מתפוסת הבית שחייבין: פשיטא · דהכי איתא וכל הני יכלינן למידק ממתניתין ומאי קמ"ל ר' ירמיה: סד"א כיון דחלקו בבהמה · דעיקר טורח בבהמה היא דטיפולה מרובה וצריכא לסייע כל אחד לחברו ואינהו לא חשו לכוליה האי ופלגי בהמה ודאי גלו אדעתייהו דלמפלג כספים קיימי ואע"ג דלא חלקו עדיין כספים כמי שחלקו [illegible] קמ"ל דלא · אלא מה שחלקו חלקו ומה שלא חלקו לא חלקו: לא שנו · דכי חלקו בהמה פטורין ממעשר אלא שחלקו גדיים כנגד תיישים דהני ודאי לקוחה הן ולא חלוקה גמורה: אבל [illegible] בשוה לאו לקוחות הן אלא חלוקה גמורה ואומרין לכל אחד הוברר הדבר שזה הוא חלקו ודאי המגיעו וחייבין במעשר: חלקו תשעה שמנים כנגד עשרה כחושין היינו נמי ענין לקוחות:

ואודא

שיטה מקובצת

א] הא זונה ישראלית אתננה מותר דהא [תפסי] בה קידושין וכהן הבא עלי' לוקה משום לא יחלל זרעו דהא זרעיה הוא: ב] השותפין כשחייבין בקלבון [illegible] ג] קנו מתפוסת הבית: [illegible]

[illegible] איהי כשניתן לה: נו] החולץ דהולד כשר וי"ל דלגבי זונה: נז] מזה דהוה כבהמה: [illegible] נט] תיקשי מתני' עליה: מ] הכלב והי מינייהו ספקת: מא] הא אמר אות ד' נמחק: מב] כך היתה דעתו כו' היא יהיה כנגד:

יז א מיי' פ"ד מהלכות איסורי מזבח הלכה ט:

יח ב מיי' פי"ח מהלכות איסורי ביאה הלכה [illegible]

יט ג מיי' פ"ו מהלכות בכורות הלכה [illegible] ופ"ב מהלכות שקלים הלכה ד:

כ ד מיי' פ"ד מהלכות בכורות הלכה [illegible]

כא ה מיי' שם [illegible]

כב ו מיי' [illegible]

הגהות הב"ח (א) גמ' ותיעשרה איהי הא קמ"ל: (ב) במשנה האחין השותפין כצ"ל ואות ו' נמחק: (ג) שם ובחייבין במעשר בהמה: (ד) שם חלקו וחזרו: (ה) גמ' גלו אדעתייהו: (ו) רש"י ד"ה ותיעשרה איהי וכו' לא מיפסיל משום נתן אתנן דכל כמלו מתנה ויאכל במומו:

* דברים כג: יט (באתנן)
לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב
בית ה' א-להיך לכל נדר כי
תועבת ה' א-להיך גם שניהם

1- פטור מעשר בהמה
2- חייבין בקלבון
אחים בתפיסת הבית
1- חייבין במעשר בהמה
2- פטור מקלבון

נושא
זונה כותית
זונה ישראלית
ההבדל ביניהן

נושא
חיוב בפטור
1- מעשר בהמה
2- קלבון
① שותפים
② בתפיסת הבית

נושא
חלוקת (ירושה)
גדיים ותיישים
[illegible]
חזרו ונשתתפו
חייבין במעשר בהמה

① ר' ענן ור"נ
② ר"א ור' יוחנן